

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ОПТИМІЗАЦІЯ НА КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ТЕРАПІЇ

*Є. О. Воробйов, М. А. Дудченко, О. В. Новак, С. І. Сорокіна,
Т. І. Шевченко, О. Є. Кітура*

Питання оптимізації та вдосконалення навчального процесу постійно перебувають у центрі уваги викладачів кафедри факультетської терапії. Необхідність підвищення якості підготовки фахівців в умовах змін соціально-економічних відносин розвитку суспільства визначає пошук нових форм і методів організації навчального процесу, застосування прогресивних технологій навчання та їх контролю.

У практиці підготовки спеціалістів високої кваліфікації досі існує розрив між теоретичними знаннями студентів і навичками їх практичного використання. Подальша підготовка спеціалістів у вищій школі, перехід на об'єднання знань і практичних дій на всіх етапах підготовки спеціалістів припускає педагогічну інтеграцію викладання загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін, інтеграцію навчальної, виховної та наукової роботи.

Терапія – найбільш об'ємний і важливий розділ клінічної медицини, знання якого необхідне лікарям усіх спеціальностей. Основною метою викладачів кафедри є розвиток клінічного мислення студентів, яке базується на знаннях питань теорії та вмінні правильно оцінювати і порівнювати результати різних досліджень.

Основним завданням вищої медичної школи є досягнення кожним студентом максимального розвитку його інтелектуальних здібностей як майбутнього лікаря, його всебічне і гармонійне вдосконалення, опанування основами спеціальності.

Для підвищення рівня засвоєння програмного матеріалу в клініці взято напромак на впровадження прогресивних форм навчання. Одним із елементів цієї форми є широке впровадження індивідуалізації навчання.

Для того, щоб індивідуалізувати навчання студентів, ураховуються рівень базових знань, бажана спеціалізація, умови майбутньої праці, необхідність підготовки до ліцензійних і державних іспитів.

У клініці факультетської терапії закладається формування майбутнього лікаря – людини, збагаченої медичною теорією та вмінням клінічно мислити. На досягнення цього і спрямована організація навчання студентів на кафедрі, яка неможлива без контролю знань студентів.

На кафедрі факультетської терапії проводиться постійний контроль знань студентів під час практичних занять, лекцій, самостійної роботи студентів як на практичних заняттях, так і позааудиторно.

Контроль знань студентів IV курсу на практичних заняттях складається з письмового десятихвилинного тестового визначення вихідного рівня знань, роботи студентів із хворими, обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу, складання плану додаткового обстеження. Особлива увага викладачів спрямована на якість клінічного мислення студентів у прсведенні диференційованого діагнозу, формулюванні клінічного діагнозу, вмінні призначити відповідне етіопатогенетичне лікування. Викладачі оцінюють уміння застосовувати практичні навички, знання сучасних класифікацій хвороб, використання знань із фізіології, патофізіології, біохімії та інших теоретичних дисциплін у розборі конкретного клінічного

випадку, призначенні режиму, дієти, медикаментозних та немедикаментозних методів лікування, первинної і вторинної профілактики захворювань.

Отже, оцінка рівня підготовки студентів складається із сукупності результатів контролю знань під час заняття. Розробляються і впроваджуються методи контролю знань студентів як майбутніх сімейних лікарів. Щомісяця проводиться контроль успішності знань студентів у вигляді атестації. Протягом першого семестру проводиться залік із захисту історії хвороби, що є результатом індивідуальної самостійної роботи студентів. Залік приймають професори кафедри. Заліковий контроль у кінці другого семестру проводиться за результатами оцінки роботи студентів щодо опанування практичними навичками біля ліжка хворого, письмового тестового та комп'ютерного контролю згідно зі спеціально розробленими програмами. Крім того, проводиться диференційоване оцінювання студентів-відмінників під час конкурсів "Краща історія хвороби" та "Кращий терапевт на курсі".

Вищим рівнем контролю знань студентів є проведення іспиту з факультетської терапії, який передбачає оцінювання теоретичних та практичних знань. При цьому особлива увага приділяється контролю знань із засвоєння студентами діагностики невідкладних станів та їхньої корекції, електрокардіографії, лабораторно-біохімічної і рентгенологічної діагностики, фізіотерапії.

Кафедра відповідає за якість проведення первинної лікарської практики, на якій здійснюється контроль за практичним рівнем знань студентів.

Контроль знань студентів VI курсу проводять найбільш підготовлені викладачі кафедри. Він передбачає оцінку як теоретичних, так і практичних знань студентів, уміння оформляти медичну документацію, зокрема історії хвороби, епікризи, брати участь у підготовці та проведенні клінічних і клініко-патологоанатомічних конференцій. Знання студентів VI курсу оцінюються постійно на кожному занятті та заліками після кожного циклу за відповідними розділами терапії. По закінченню всіх циклів із терапії проводиться загальний залік, що передбачає контроль знань і практичних навичок, письмове та комп'ютерне тестування.

Через те, що нині відбувається переорієнтація вищої медичної школи на підготовку сімейних лікарів, приділяється увага перебудові навчального процесу з цього питання. Зокрема, поряд зі звичайним накопиченням суб'єктивних, об'єктивних і додаткових даних звертаємо увагу студентів на особливості діагностики, лікування, профілактики, які застосовує сімейний лікар. Алгоритмом поведінки сімейного лікаря є діагностика факторів ризику у членів сім'ї, визначення тактики дієтотерапії, проведення вторинної профілактики у хворого і первинної – у членів сім'ї, валеологічного виховання, зменшення негативного впливу діагностики, лікування, профілактики на якість життя, допомога у вирішенні соціальних питань (визначення стійкості непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування, тактики діагностики, лікування, профілактики хворого і його сім'ї), розв'язання психологічних економічних і правових питань хворого і його сім'ї з урахуванням соціального, демографічного стану, професійного складу, матеріального становища, житлово- побутових умов, рівня санітарної культури, психологічного мікроклімату, ставлення до свого здо-

ров'я, здорового способу життя. Контролюючи роботу студентів, викладач має звертати увагу на професійний, радіаційний, валеологічний, генетико-генеалогічний, екологічний анамнези. Треба пам'ятати також про етапність, багатоваріантність підходів, особливості лікування у віковому та статевому аспектах.

Кафедра проводить систематичну роботу з методичного забезпечення навчального процесу, що охоплює підготовку методичних розробок для викладачів та студентів IV, VI курсів медичного факультету як для практичних занять, так і позааудиторної роботи з кожної теми.

Отже, кафедра систематично і всебічно проводить роботу з організації та впровадження сучасних методів контролю знань студентів з факультетської терапії на IV курсі та внутрішніх хвороб – на VI курсі медичного факультету. Підвищення якості додипломного навчання студентів, формування в них клінічного мислення – основне завдання викладачів вищої школи. Різноманітність видів контролю підготовки студентів із внутрішніх хвороб допомагає досягти максимального розвитку інтелектуальних здібностей студентів, опанувати основами спеціальності.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЛІКАРІВ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Є.О.Воробйов, І.М.Скрипник, А.В.Марченко

Навчання в інтернатурі розпочинає післядипломну підготовку лікаря, яка здійснюється постійно протягом усього терміну його трудової діяльності і має свої особливості за змістом і формами в порівнянні з навчанням на додипломному етапі. Приєднання України до Болонського процесу передбачає запровадження нової методології організації навчального процесу – кредитно-модульної системи в післядипломній освіті, що наблизить систему підготовки лікарів до вимог Європейського Союзу і буде сприяти інтеграції українських лікарів на європейському ринку праці (О.В. Павленко, Т.М. Волосовець, 2005).

Головною метою інтернатури є поглиблення теоретичних знань, опанування практичними навичками, підвищення професійного рівня та ступеня готовності лікарів до самостійної діяльності. Навчання в інтернатурі складається з двох видів: на кафедрі (очна частина) та базах стажування під керівництвом практичних лікарів у лікувально-профілактичних закладах (заочна частина).

Класичними формами навчання лікарів-інтернів на базі кафедр академії для одержання залікового кредиту є лекції, практичні та семінарські заняття, клінічна практична підготовка, самостійна робота, консультації, складання ліцензійного інтегрованого іспиту "Крок-3". Кожна з цих форм навчання на етапі післядипломної освіти має бути наповнена новим змістом.

Засвоєння матеріалу інтернами значною мірою залежить від правильної та чіткої побудови і викладання матеріалу на практичних, семінарських заняттях та методів контролю знань лікарів-інтернів.

Першим етапом контролю знань є визначення базового рівня знань за допомогою комп'ютерної програми з відповідного фаху. Під час навчання в очній частині інтернатури щодня на практичних заняттях визначається рівень знань шляхом співбесіди та розв'язання ситуаційних клінічних за-